

Julgeme sõdida, julgeme rääkida

Andrus Kasemaa „Olla luuletaja”

Kirjastus Tuum, 2017

Andrus Kasemaa on sündinud 1984. aastal ja õppinud Tartu Ülikoolis kirjandust. Ta luuletused on ilmunud Värskes Rõhus, Loomingus ja Vikerkaares. Kasemaa on välja andnud ühe romaani ja mitmeid luulekogusid, viimane kannab pealkirja „Olla luuletaja”.

Andrus Kasemaa luulekogu „Olla luuletaja” kõneleb sõja rollist maailmas ja inimeste suhtumisest vaenutegevusse. Tema luuletused on kirjutatud vabavärsis ning teksti on raske ette aimata. Kasemaa kasutab palju kõnekeelt ja kirjavahemärke ta ei armasta. Autori lihtne pealkiri kannab endas sõnumit, et luuletajad on need, kes ühiskonnas toimuva üle sügavamalt mõtisklevad ja vastuseid otsivad ning suunavad ka lugejat probleemide üle arutlema. Kasemaa luuletused on otsekohesed ja ilustamata. Tänapäeva luuletajal on justkui roll teadvustada avalikkusele ühiskonna probleeme ja seda Kasemaa teebki, näidates, et sõda pole ilmselge elunähtus, vaid see on probleem, mis vajab tegelemist.

Luulekogus mõtiskleb Kasemaa, kas inimene peaks sõtta minema ning esitab selle küsimuse erinevatele inimestele. Kellelgi pole midagi tarka öelda, vaid pigem räägitakse vabast tahtest ja saatusest. Näiteks 24-aastane mees arvab, et sõtta tasub minna ainult vallalisena, sest kui pere on loodud, peab mõtlema ka sellele, kas jäädakse sõjas ellu, sest perekonda ei saa üksi jätta. Kõik inimesed, kellelt sõja kohta küsitakse, suhtuvad sõttaminemisse pinnapealselt, tundub, et sõda on saanud tavapäraseks ja argiseks.

Autor näeb sõjas ka midagi positiivset, olgugi et sõdimise hukka mõistab: sõjas on võimalik saada uusi tutvusi, saab palju reisida ja koos suitsu teha. Luuletaja enda kogemus sõjaväes oldud aja kohta tekitas veelgi rohkem sõja suhtes trotsi. Sõda võib inimese hulluks ajada ja ta sootuks ka hävitada: oli inimene, aga nüüd on järel vaid igale poole paisatud lihatükid.

Sõjaajal kaob asjadel väärtus, need veetakse laiali, purustatakse ning taustaks kõlab ainult üks suurtükimürin: „*Sõda on jäle / rikaste kodud on tühjad / neis ei elata enam / inimesed*”

röövivad jõukate paleesid ja suvilaid.” 21. sajandi sõjad on küll tänu tehnoloogia arengule muutunud, ent hoolimata ajast on sõjas oluline vastane hävitada ja ise ellu jääda, purustades kasvõi teiste kodusid.

Ometi näeb autor maailma tervikuna: „*Mina näen küll on üks maailm / ühed inimesed / üks loodu / nagu ühe õunapuu õunad.*” Mina arvan, et Kasemaa annab lihtsas ja kohati isegi naiivses sõnastuses teravalt edasi ühiskonnas levivat sõjaretoorikat ja sõjahirmu ning esitab luuletajana küsimusi, mida me argielus ja meediaväljas olles küsida ei märka või ei oskagi. See luulekogu on praeguses ajahetkes väga aktuaalne ja olulisi teemasid puudutav. Luuletaja justkui ei tahaks elada tänapäeva maailmas, sest sõda tundub olevat lõputu, kus üks lõpeb, seal teine algab.

Inimesed hävitavad lakkamatult üksteist, et tuua maailma rahu, mõistmata, et vägivald tekitab ainult vägivalda ning kaost. Autori arust on ilmselge, et sõda ei too rahu, ent inimesed siiski peavad sõda oluliseks vahendiks, et rahu hoida ja saavutada. Autor justkui astub lavalt maha ja keeldub sõdivast maailmast osa võtmast. „*Ma ei tea / kes ma olen / sõtta ei lähe / relva ei haara / lihtsalt vaatan pealt kuidas sõdivad ja tapavad üksteist.*”

Sõda võib toimuda kuskil maailmanurgas, aga ta puudutab sellest hoolimata kõiki vähesel või suuremal määral. Luulekogu pani mõtlema maailmas toimuva üle – sõda on saanud elu lahutamatuks osaks. Sõda ei tohi saada iseenesestmõistetavaks. Autori teos on oluline, sest mõtiskletakse sõdimise põhjuste üle ning kui harjumuspäraseks on saanud sõda meie elus.

Kristiina Köster

12.klass

Läänemaa Ühisgümnaasium